

Сжщата етимология повтаря *Томашекъ* и въ рецензията си на Пречковата история, (р. 682), като се задоволява просто да укаже на *Zschr. f. öst. Gym.* 1872, p. 156. (*Bulgâr = Mischling*).

Най-сетѣхъ намираме това тълкувание и въ енциклопедията на Паули (р. 1040), обаче съ една важна прибавка, макаръ и съ по-хипотетичен характеръ: „името (българинъ) *може* да е значало или „смѣсенъ“ или „разбъркачъ“ (*Der Name mag entweder „Mischling“ oder „Aufmischer“ bedeuten haben*), отъ турската глаголна тема булга — мѣся (3. лице единств. чисто, наст. врѣме булга-р, първоначално номинална форма).

Споредъ *Вамбери* (op. cit. p. 64.) *българ* значи буквално *бунтовнишки, метежнишки, въстаннишки*, (*auführerisch, rebellisch, wühlerisch*), *аористъ* отъ глаг. *булга-мак* = възбунвамъ, разбърквамъ, ровя (*auführen, aufmischen, wühlen*), който въ турск. ез. се срѣща често като нарѣчие. Дали това название е въ свързка съ нѣкое отдѣлно движение (*Sonderbewegung*) на това турско племе въ по-старата история на турцитѣ, мъчно би било да се рѣши; ако и да му се вижда крайно странно отъ друга страна, че подобна идея лежи въ основата въ названието на нѣкои турски племена, които отчасти сѣ сжществували едно врѣме, отчасти сжществуватъ и сегѣ. Ср. напр. *кабар* (кабары) съ турск. *кабар-мак* = разбърквамъ, бунтувамъ, и пр., отъ които дума, съ изпущание на гутуралния прѣдзвукъ, явление нерѣдко въ турския езикъ, се е образувало родовото име *абар* или *авар*; послѣ личнитѣ имена *казар* и *казакъ*, произл. отъ общ. *каз* = скитамъ се, рѣшва насамъ нататѣкъ (ср. *Vámbery, Etym. Wb.* p. 23.), които се различаватъ само по това, че първото се употрѣбѣ като аористъ, а второто като *nomen verbale*. И двѣтѣ иматъ обаче основното значение скитниѣхъ, вагабонѣхъ, номадѣ. *Вамбери* намѣрва сжщата идея и въ друго едно турско племенно или, ако искате, народно име, въ името *киргизъ*, което рѣшително произлиза отъ *кир* = поле и *гиз* = скитамъ се (*гиз*, осм. *gez* = разхождамъ се, шетамъ, мека ф. отъ първон. *kaz*) сжщо като *казакъ* и по-старото *казаръ*, номадъ, скитниѣхъ. Отъ *киргизъ*, споредъ *Вамбери* произлиза и името *черкесъ*. „Както може да се види отъ горнето“, завършва *Вамбери* своя етимологиченъ екскурсъ, „толкова любовта на славянитѣ етимология на името българъ отъ *бул* и *гаръ*, и сравнението му съ буларъ, бояръ почива на праздна фантазия, както въобще при много други спорни въпроси въ тая областъ произволното етимологизување отсича всичко (*den Ausschlag giebt*)“.

Етимологията на *Вамбери* приеме напълно и *Богданъ*¹⁾ въ своята интересна сказка „*Romîniî şi bulgariî. Raporturile culturale şi politice între aceste doua popoare. Conferinţe de —*“ (Бук. 1895.) p. 11.: „După nume, î-am lua drept t un popor turcesc, căci cuvîntul bulgar este incontestabil un cuvînt de origine turcească. În dialectele turceşti *bulghar (bulgar)* este un *adjectiv* ce înamnă „neastîmpărat, turburat“, înrudit cu

¹⁾ Въ заб. къмъ стр. 51. самъ *Богданъ* казва „etimologia cuvîntului „bulgar“ adoptată de noi este cea dată de Vámbéry în „Ursprung der Magyaren“ (Lpz. 1882. p. 63.). Водимъ се и отъ *Tomaschek, Zschr. für österr. Gymn.* XXII. n XXVIII.